

ESKIL NIELSEN · ADVOKATFIRMA

Overgaden Neden Vandet 9C, 1. · 1414 København K
Tlf.: +45 33 15 17 86 · E-mail: en@enlaw.dk · CVR-nr. 13740194

E-mail: michael@loevendal.dk
Danmarks Naturfredningsforening
Att.: Michael Løvendal Kruse

Eskil Nielsen (H)

Dato: 13.04.2024

Ref: 18096 EN

Vedr.: Grøn Retshjælp – Et netværk af jurister i miljøets tjeneste

Kære Michael Løvendal Kruse

Jeg henviser til vores drøftelser om behovet for juridisk ekspertbistand i forhold til de grønne NGO'er, deres medlemmer, græsrodder og aktivister.

Grønne NGO'er og offentligheden er i miljølovgivningen internationalt tillagt en nøglerolle med overvågning af miljøskader og overtrædelser af miljølovgivningen. Der lægges vægt på offentlighedens kendskab til og adgang til ”effektive retslige mekanismer”, så miljøinteresserne ”beskyttes og loven håndhæves”. Reelt er mulighederne herfor imidlertid begrænsede.

Den grønne interesse vil næsten altid stå over for meget ressourcestærke parter – det være sig stat, kommuner eller private aktører, som i forhold til en NGO eller en aktivist har langt større – i nogle tilfælde reelt ubegrænsede – ikke blot økonomiske, men også faglige ressourcer til rådighed. Den grønne brede, ideelle, samfundsmæssige interesse kommer derfor ofte til kort over for den individuelle, økonomisk baserede egeninteresse. Aktivisten vil f.eks. normalt ikke have adgang til den brede ekspertise, som er samlet på de store advokatkontorer med videns- og idéudveksling og koordinering inden for de forskellige juridiske discipliner, som miljøspørgsmål ofte omfatter. Som illustreret i de nedenfor indsatte eksempler på cases kan der udover den ”rene” miljøret være tale om f.eks. ejendomsret, vandløbslovgivning, landbrugslovgivning, fiskerilovgivning, proces, selskabsret, skatteret, crowdfunding og mange flere retsområder.

Et initiativ baseret på en grøn, ideel interesse kan normalt ikke basere sig på en økonomi og opnå finansiering i banker o.lign., sådan som økonomisk baserede virksomheder kan. Dette sætter grænser for ressourcer til grøn juridisk rådgivning.

For at imødekomme dette arbejder vi her på kontoret på et initiativ ud fra følgende tanker og overordnede retningslinjer:

- Der skabes et netværk af jurister i den grønne sags tjeneste
- Netværket stilles til rådighed for og spiller sammen med en gruppe af almennyttige NGO'er
- Hvem som helst – NGO-medlemmer, aktivister og andre kan få behandlet et spørgsmål af netværket – under forudsætning af en henvisning fra en relevant NGO
- Ud fra en henvisning fra en NGO om et juridisk problem udarbejder netværkets sekretariat i samarbejde med NGO'en / det henviste medlem et resumé om sagen uden vederlag
- Resuméet rundsendes blandt jurister med relevante specialer tilknyttet netværket
- Netværkets jurister melder ind, om de vil påtage sig at vurdere sagen
- Den eller de af netværkets medlemmer, der går ind i sagen, overtager herefter kontakten med NGO'en / aktivisten om sagen
- Vurderingen af sagen foretages uden vederlag. Det vil indgå i vurderingen, om der kan skaffes økonomi til at gå videre med sagen via fri proces, anden retshjælp eller støtte eller evt. på pro bono-basis

Konceptet er søgt illustreret med eksemplerne på sager nedenfor i ” APPENDIX MED EKSEMPLER PÅ SAGER”.

Den Grønne Retshjælp – en juridisk platform

Med Den Grønne Retshjælp skabes en juridisk platform, der kan belyse de råde søgendes retstilling, deres juridiske muligheder og omkostninger, men Den Grønne Retshjælp vil ikke som netværk føre sager på vegne af de råde søgende. Såfremt en sag ønskes ”taget videre” efter netværksmedlemmets udtalelse i sagen, må den råde søgende aftale dette direkte med den råde givende jurist.

Hvad har vi brug for fra Danmarks Naturfredningsforening?

Denne sammenfatning af tanker om Den Grønne Retshjælp er sendt ikke kun til Danmarks Naturfredningsforening, men også til andre NGO'er.

Til brug for etablering af netværket har vi i første ombæring alene brug for en tilkendegivelse om, hvorvidt Danmarks Naturfredningsforening er interesseret i at bidrage til et sådant netværk sammen med andre grønne organisationer på den måde, at Danmarks Naturfredningsforening vil stille Den Grønne Retshjælps ydelser til rådighed for Danmarks Naturfredningsforening og dets medlemmer ved evt. henvisning af henvendelser.

Kodeks

Der vil blive fastlagt en kodeks, hvor der fastlægges retningslinjer bl.a. for, hvilke NGO'er retshjælpen servicerer, håndtering af interessekonflikter, sagsgange mv.

Økonomi

Der vil ikke være noget økonomisk forpligtelse forbundet med en tilbagemelding om, at Danmarks Naturfredningsforening ønsker at bidrage til netværket.

Den Grønne Retshjælp agter at finansiere sekretariatets drift gennem egne og senere offentlige midler eller andre tilskud. Den initiale vurdering fra netværket skal være vederlagsfri. En vurdering af omkostningerne ved sagsførelse eller videre rådgivning indgår i netværkets udtalelser. Såfremt en NGO eller en aktivist ønsker at gå videre med en sag efter den initiale, gratis rådgivning fra netværkets jurister, vil de økonomiske aspekter således være belyst og indgå i en eventuel aftale om den videre sagsførelse mellem NGO / aktivist og netværkets jurist / jurister.

Det bemærkes, at en retshjælpsordning som den beskrevne med fokus på miljøretlige spørgsmål og adgang efter henvisning fra en NGO og ikke vil kunne etableres inden for rammerne af de etablerede retshjælpsordninger.

--ooOoo--

Jeg ser frem til at høre fra dig. Har du spørgsmål eller bemærkninger eller ønsker om yderligere oplysning om projektet, er du naturligvis velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

ESKIL NIELSEN

APPENDIX MED EKSEMPLER PÅ SAGER

Case 1: Parkeringsplads tæt på et naturområde

En entreprenør planlægger at bygge en større parkeringsplads tæt på et naturområde i Norddjurs. Det har vakt bekymring blandt lokale beboere og miljøforkæmpere. De frygter, at projektet vil skade naturperlen og er usikre på, hvordan de juridisk kan opponere mod det. De overvejer, om de overhovedet kan gøre indsigelse, og hvis ja, hvordan, omkring hvad og over for hvem en sådan indsigelse skal fremsættes?

Den lokale gruppe retter henvendelse til en NGO. NGO'en vurderer, at gruppen har en værdig sag og henviser gruppen til Den Grønne Retshjælp. Den Grønne Retshjælps sekretariat screener sagen og udfærdiger et resumé, som rundsendes i netværket af jurister. En (eller flere) af netværkets jurister byder ind på opgaven og laver en udtalelse til gruppen med en foreløbig vurdering af gruppens retsstilling og videre juridiske muligheder.

Case 2: Den passive kommune

En kommune undlader at påtale overtrædelse af fredningsbestemmelser i forhold til en privat blokering af adgang til strand. En borgergruppe klager, men kommunen forholder sig fortsat passiv. Der udarbejdes et resumé og borgergruppen får råd og vejledning om klagemuligheder mv. i forhold til kommunen.

Case 3: Whistleblower i kommunen

En ansat i en kommune støder under sit arbejde på dokumenter, der tyder på, at kommunen har godkendt byggeprojekter i strid med miljølovgivningen. Den ansatte, der har en baggrund i miljøvidenskab, bliver hurtigt klar over, at projekterne vil kunne have alvorlige konsekvenser for lokale naturområder og biodiversitet. Bekymret for mulige repressalier vælger den ansatte at træde frem som whistleblower og søger juridisk vejledning om, hvordan oplysningerne bedst kan bringes til offentlighedens kendskab, samtidig med at whistleblowerens egen retsstilling beskyttes.

Whistlebloweren henvender sig til en NGO for at få hjælp til at navigere i lovgivningen om miljøbeskyttelse og whistleblowerbeskyttelse. NGO'en henviser sagen til Den Grønne Retshjælp, som fortroligt indsamler relevante oplysninger og udarbejder et resumé. Resuméet sendes ud i netværket, og jurister specialiseret i miljøret og whistleblower-sager melder sig til at bistå med sagens videre forløb, herunder at rådgive om, hvordan informationen kan fremlægges for offentligheden og myndighederne på en sikker måde.

Case 4: Genetablering af hydrologiske forhold

En miljøgruppe har set, at et mindre landbrugsområde, der tidligere har været en del af et vigtigt vådområde, er til salg. Gruppen mener, at

genetablering af de hydrologiske forhold i området kan være vigtig for biodiversitet og klima. Med støtte fra lokale beboere og miljøforkæmpere ønsker gruppen at opkøbe området, men støder på komplekse juridiske spørgsmål ift. landbrugs- og vandløbslovgivning, selskabsret, skatteret, crowdfunding mv.

For at navigere i de juridiske aspekter af opkøbet og genetableringen henvender miljøorganisationen sig til Den Grønne Retshjælp. Efter at have modtaget en detaljeret briefing om sagen, udfærdiger Den Grønne Retshjælp et resumé til videreformidling blandt sit netværk af jurister med ekspertise i miljøret, vandløbslovgivning, selskabsret, skat, ejendomsret mv. Medlemmer af netværket tager sagen op og vejleder om, hvordan organisationen kan komme videre med projektet inden for lovens rammer.

Case 5: Ulovligt fiskeri

En borger får på en sejltur mistanke om, at der sker ulovligt fiskeri i et beskyttet havområde til skade for det lokale, marine økosystem. Borgeren er usikker på, hvordan situationen kan håndteres juridisk, sådan at de ansvarlige kan stilles til ansvar, og fiskeriet ophører.

Borgeren kontakter en NGO for at få rådgivning, og NGO'en finder sagen egnet til forelæggelse for Den Grønne Retshjælp. Den Grønne Retshjælp vurderer sagen og udarbejder et resumé, som sendes ud i netværket af jurister med ekspertise i miljøret og fiskerilovgivning. Et medlem af netværket byder ind på sagen og rådgiver om, hvordan beviserne kan præsenteres for myndighederne, og hvordan man kan føre tilsyn med efterforskningen for at sikre, at ulovlighederne stoppes.